

»Rykten tar nu genast fart. Det finns självklart en naturlig förklaring: Faraos förbannelse. Ett tidigare illavarslande tecken är lord Carnarvons gula kanariefågel, som ätits upp av en kobra.«

LEIF HJÄRRE HAR »VÄRLDEN I NÄSAN«.

Det skriver vännen Jonas Frykman i förordet till Hjärres nya bok *Österlenskt och Österländskt* som utkommer i dagarna och som tar med läsarna till barndomens Österlen, företagandets vedermödor och kunskapsörstens upptäcktsresor, och det är denna "tredelning" av memoarerna som gör boken extra intressant.

Hjärres förtjusning över de gamla faronerna är känd och ämnet för hans tidigare tre böcker. Hans insatser att vara med och möblera inte bara det svenska folkhemmet utan också Akademiska Föreningen i Lund (Stora salen), Riddarhuset i Stockholm och Sveriges alla ambassader är mindre känt.

Den nya boken ges ut i samarbete med Skånska Akademien som har som sin målsättning att informera om "Skåne i världen och världen i Skåne", en uppgift som Leif Hjärre måste anses vara som klippt och skuren för. Jonas Frykman skriver: "Rörligheten, det lätta anslaget och förankringen i traditionen av yrkeskunnande verkar ha varit förutsättningen för framgången. I texten är det liksom hos Piraten Österlen som är hemmavid men skjortan skulle kännas trång om inte Österlandet hade gjort sig så allstädes närvarande."

Leif Hjärre har färdats genom livet med öppet sinne, sett möjligheter där andra sett problem, och ofta framgångsrikt gripit tillfället i flykten. Men han sticker inte under stol med att allt inte alltid varit en resa på en räkmacka: "Som son till byns framgångsrike fabrikschef var det inte självklart att bli upptagen i kamratkretsen i byskolan. Vad man i dag skulle kalla mobbning hette då att man skulle 'sticka upp' eller på skånska 'glytta sig'."

Lätt kan det inte heller ha varit att som 24-åring ta ansvar för familjeföretaget när pappa Herbert hastigt gick bort. Leif hade då avlagt en civilekonomexamen och precis tagit första steget i en tänkt UD-karriär. Men i stället för världen blev det AB Herbert Andersson i Gärsnäs (som några år senare blev Gärsnäs AB). Och ett byte av stilmöbler mot design, och lejonassar mot funktion.

Två faktorer knuffade företagets produkter i en ny riktning – materialet och formen. Gärsnäs blev på 1970-talet synonymt med rödboken, och en handfull namnkunniga möbelarkitekter och formgivare. Parallellt med omgestaltningen av de moderna offentliga miljöerna i Sverige pyrdes intresset för det avlägsna och mycket konservativa. Jonas Frykman konstaterar att det som Leif Hjärre kallar "det österländska" huvudsakligen omfattar den arabiska världen, med särskild förkärlek för det långsammaste av alla imperier som existerat – Egypten.

Allt började, om vi får tro författaren, med en rejäl influensa, "det gav mig möjlighet att fördjupa mig i litteratur om arabvärlden och det som lockade mest var Egypten". Och med ett besök i faraonernas rike 1978 blev upptakten till ett flera decennier långt resande.

Vid millennieskiftet 2000 sålde Leif Hjärre företaget och har

sedan dess pendlat mellan Gärsnäs och Luxor för att guida över 900 svenskar i Memfis, Alexandria och på Nilen.

Några veckor före boksläppet bjuder Leif Hjärre in *Finis* till ett hemma-hos-reportage i Gärsnäs. Han möter på trappan till villan vid Malmövägen med en stekspade i den ena handen (!) och en gul sopkvast i den andra, i full färd med att sopa rent framför egen dörr och få bort den förrädiska isen... Han och hustru Anna bjuder på "café brutal" (kaffe utan avec), till ackompanjement av en glatt svansviftande Isis, som väntar på att få smaka ett av wienerbröden. På väggen (i olja, signerad Eva Stjernswärd) tronar en magrare upplaga av den nu 13-åriga livskamraten (tillsammans med labradoren Zita, som sedan några år är i hundarnas himmel).

Konst fyller väggarna hos denne Lukasbroder, se där en Gösta Werner (bilden), och där en Fritz Kärfve... Och det goda samtalet för oss kors och tvärs i tid och rum. Till dramatiken 2011 då den arabiska våren kom till Egypten och turisterna plötsligt vände landet ryggen. Men för Leif Hjärre hägrar fortfarande faraonernas rike. Han försäkrar att han känner sig mer hemma, och säkrare, i Kairo än i Malmö, och avslutar vår sittning med att ge-

Foto: PER LINDSTRÖM

LEIF H. (HERBERT) HJÄRRE är född 1940 och civilekonom. 1964 övertog han ansvaret för familjeföretaget Gärsnäs AB (som han år 2000 sålde till Lammhults Möbler). Leif Hjärre har författat tre böcker på temat egyptologi: *Faraos guld – på jakt efter det gamla Egyptens skatter* (2000), *Resan med Ramses* (2002) och *Ramses och hans tid – en egyptisk historia* (2009). Omslaget till nya boken *Österlenskt och Österländskt* är gjord av Lukasmålaren Hasse Karlsson. Ytterligare en Lukasmålare medverkar med en plansch; gilleets älderman Göran Hermerén. Bland Leif Hjärres intressen märks också opera, havsnära promenader och gamla portviner. När Gösta Vitestam föreslog att Leif skulle inträda i Lukaskillet var hans svar avböjande: "Lukaskillet är ju ett konstnärsgille". Gösta svarade: **"Möbelkonsten räcker mer än väl!"**

neröst bjuda in alla Lukasbröder till det stora boksläppet på Grand Hotel i Lund den 10 mars klockan 18.00. Och som lockbete kan *Finis* som första tidning publicera ett kapitel!

Den som blir nyfiken på vad denne vittbereste livsnjutare mer har att berätta kan då inte bara köpa boken till Skånska Akademiens förmånspris utan också få skåla med författaren i ett glas bubbel (o s a till leif@hjarre.com).

PER LINDSTRÖM

FARAOS FÖRBANNELSE HAR varit känd och fruktad i tusentals år. Det är något helt annat än vad dagens turister vårdslöst syftar på i samband med någon magåkomma vid en Nilfärd. Det i vår tid mest kända exemplet inträffade mindre än två månader efter att Howard Carter och den femte earlen av Carnarvon öppnat gravkammaren i Tutankhamuns grav. Lorden insjuknar plötsligt. Tvivlare säger att det är på grund av ett inflammerat moskitbett som skurits upp vid rakning. Men vi är många som vet bättre. Lord Carnarvon förs skyndsamt till Sheppard Hotel i Kairo. Redan när hans son lord Porchester anländer, från en resa i Indien, är earlen i koma. Han dör tidigt om morgonen den 5 april 1923. Nu inträffar det dramatiska att hela Kairo blir mörklagt. Elförsörjningen har helt plötsligt upphört att fungera. Samtidigt, berättas det senare, börjar Carnarvons trebenta foxterrier att yla hjärtskärande hemma på slottet i Hampshire. Efter mindre än två timmar faller hunden ner, död. Lorden förs hem och begravs på en höjd, Beacon Hill, med en hänförande utsikt över sitt älskade slott Highclere.

Rykten tar nu genast fart. Det finns självklart en naturlig förklaring: Faraos förbannelse. Ett tidigare illavarslande tecken är lord Carnarvons gula kanariefågel, som ätits upp av en kobra. Det var självfallet den kungliga kobran, som farao bar vid pannan som skydd mot allt ont, som varit aktiv. Conan Doyle, författaren till Sherlock Holmes, stöder misstankarna mot Tutan-khamun. Han har nämligen en stark tilltro till vad andra kallar det ockulta. Man registrerar nu med stor noggrannhet dödsfall, som kan ha den minsta anknytning till graven. Carnarvons yngre broder Aubrey Herbert dör plötsligt i september 1923. Den amerikanske järnvägs magnaten Jay Gould dör i lunginflammation kort efter ett besök i graven. En brittisk röntgenspecialist, sir Archibald Reid, som är på väg till Kairo för att undersöka kungens mumie, dör redan före ankomst. En egyptisk affärsman vid namn Ali Kemel Fahmy Bey, som också besökt graven, skjuts kort därefter till döds, av en svartsjuk hustru på Savoy Hotel i London. En välbeställd och nära vän till Carnarvon dör samma kväll som han besökt graven, när han faller i Nilen från sin lustjakt och drunknar, efter middagen. Lord Westbury, som visserligen inte varit i Luxor, men som är ägare till en mindre samling egyptiska antikviteter, begår självmord.

Nu flyter, bildligt talat, ur Atlantens djup utanför Newfoundland, upp ett sedan tio år tillbaka glömt faktum. Med på Titanic fanns en mumie. Visserligen ej av kunglig börd. Men det var en sierska, som hade stått farao Echnaton nära. Lord Canterbury medförde henne, sannolikt inte som resällskap, utan för att avyttra henne till ett bättre pris på andra sidan oceanen. Mumien betraktades emellertid som så värdefull att hon inte förvarades i lastutrymmena utan på kommandobryggan. Kapten Smith, Titanics befälhavare, hade betett sig egendomligt före kollisionen med isberget. Plötsligt står nu sambandet i klar dager. Han stod under inflytande av mumien.

Raden av exempel kan göras mycket längre. Men klart är att faraos hämnd slår hårt, blint och skoningslöst. ■